

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj

Številka: 320-01/17-2/
Ljubljana, 9. 5. 2017

EPA 1821-VII

Komisija Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj je, na podlagi drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05-uradno prečiščeno besedilo, 95/09 - odl. US in 21/13 - ZFDO-F) in 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), sprejela naslednje

M N E N J E

k Letnemu poročilu Agencije za energijo za leto 2016

Komisija Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj je na 96. seji 8. maja 2017 obravnavala Letno poročilo Agencije za energijo za leto 2016, ki ga je Agencija za energijo (v nadaljevanju: agencija) predložila Državnemu zboru v skladu s 388. členom Energetskega zakona (EZ-1).

Komisija **se je seznanila** z letnim poročilom.

Letno poročilo nacionalnega regulatorja na področju trga z energijo, ki usmerja in nadzira izvajalce energetske dejavnosti na področju elektrike in zemeljskega plina ter na področju toplote in drugih energetske plinov, je pripravljeno v skladu z novim Energetskim zakonom (EZ-1) tretje leto zapored. Agencija s svojimi dejavnostmi in odločitvami pomembno prispeva k delovanju energetskega trga in z izčrpnim poročanjem prispeva k večji preglednosti trga in tudi k odločitvam glede prihodnjega ravnanja na področju energetike. Lani je agencija na področju oblikovanja normativnega okvira sprejela 10 splošnih aktov za izvrševanje javnih pooblastil, prejela 39 vlog za izdajo soglasij k sistemskim obratovalnim navodilom in od tega izdala 17 soglasij na področju elektrike, zemeljskega plina in oskrbe s toploto.

Po besedah direktorice agencije je lani enega večjih izzivov predstavljalo proučevanje podjetij, ki se ukvarjajo s proizvodnjo in oskrbo s toploto. Agencija je prvič izvedla obsežno nalogo izdajanja soglasja k izhodiščnim cenam toplote, pri čemer je pregledala 43 podjetij in sprejela 63 odločitev o izhodiščnih cenah toplote. Po odobritvi spremembe podporne sheme s strani Evropske komisije je bil konec 2016 na področju proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov izveden javni razpis, na katerega je prispelo skoraj 300 vlog, ki se obravnavajo letos. Lani se je izvajal intenziven nadzor nad proizvajalci električne energije iz obnovljivih virov, ki prejemajo podpore. Prvič se je poročalo tudi o doseženih prihrankih na področju URE. Pomemben korak so v agenciji naredili na področju preprečevanja tržnih zlorab in uspešno prestali preizkus informacijske varnosti pri evropskem regulatorju ACER ter se uvrstili med prvih sedem držav, pri čemer je Slovenija edina majhna država, ki je z lastnimi rešitvami uspela vzpostaviti informacijski sistem, na podlagi katerega je agencija lani dobila dostop do centralnega registra in podatkov o trgovanju pri ACER. Agencija je tudi ažurno obveščala odjemalce električne

energije in zemeljskega plina o njihovih pravicah in postopkih za uveljavljanje pravic v okviru skupne kontaktne točke. V okviru nadzora nad učinkovitostjo poslovanja reguliranih podjetij je agencija skrbela za pravilnost regulativnega okvira z namenom, da podjetja iz omrežnine kot javne dajatve pokrijejo le upravičene stroške. Agencija ocenjuje, da je bilo leto 2016 zelo uspešno, saj so pravočasno in (stroškovno) učinkovito izvedli vse načrtovane naloge, tudi nove, ki jih je agenciji naložil nov Energetski zakon.

Na Ministrstvu za infrastrukturo ocenjujejo poročilo kot odlično pripravljeno in ugotavljajo, da je agencija lani izpolnila vse naloge v skladu z EZ-1 in letnim programom dela ter finančnim načrtom agencije.

Komisija pozitivno ocenjuje poročilo, ki je pregledno in vsebinsko kakovostno pripravljeno. Ob obravnavi poročila za lani so člani komisije opozorili na aktualne dileme in vprašanja glede dela agencije in izvajalcev reguliranih dejavnosti:

- komisija izraža začudenje nad odobritvijo dviga cene toplotne energije iz Termoelektrarne Šoštanj (TEŠ) za kar 57 %. Ob tem opozarja, da ni jasno, na podlagi katere metodologije in katerih vhodnih podatkov se je agencija odločila za potrditev povišanje cene toplotne energije, ki jo Šaleški dolini zagotavlja TEŠ. Predstavnica agencije je pojasnila, da se dvig cene toplotne energije v TEŠ za 57 % pri odjemalcih odraža v povišanju cen za 25–30 %, in pri tem dodala, da je agencija odločala na podlagi uradnih in s strani pooblaščenih revizorjev potrjenih podatkov. V zvezi s tem komisija opozarja, da izhodni podatki, ki so osnova za izračun cene energije, ki jo plačajo odjemalci, ne morejo biti tajni, ampak javno dostopni. Postavlja se vprašanje upravičenosti povišanja fiksnih stroškov v TEŠ za skoraj 1 mio evrov letos, saj so v TEŠ vseskozi zagotavljali, da se stroški zaradi različnih ukrepov, tudi na račun zaposlenih, znižujejo. Ob tem komisija opozarja na neprimerljivost TEŠ z ostalimi (cenejšimi) sistemi daljinskega ogrevanja v državi, npr. neprimerljivi sta ljubljanska in šoštanjska toplarna, saj je cena premoga v prvi okoli 5 evrov, v drugi pa 2, 75 evrov, pri čemer se cena šteje na energetsko vrednost in ne na količino. Poleg tega velja poudariti, da je cenejše daljinsko ogrevanje Šaleške doline posledica preteklih odločitev o opuščanju malih kurilnih naprav in prehodu na daljinsko ogrevanje zaradi izboljšanja stanja okolja (zraka) in s tem kakovostnejšega življenja. K temu komisija dodaja, da je lokalno prebivalstvo podprlo gradnjo TEŠ 6 zaradi pričakovanega večjega izkoristka, ohranjanja delovnih mest in ekološko bolj sprejemljivega pridobivanja električne energije, a kot kaže zadnja podražitev, ki jo je agencija odobrila, bodo prebivalci Šaleške doline plačevali tudi stroške, ki niso povezani s toplotno energijo. Dodatno komisija opozarja, da proizvaja toploto tudi blok 4, ki ima bistveno slabši izkoristek kot blok 6 in je ekološko sporen, odobreno pa je tudi podaljšanje obratovanja bloka 5. Komisija tudi opozarja, da termoelektrarna kuri premog za proizvodnjo električne energije, medtem ko je toplota stranski produkt, zato bi bili upravičeni stroški lahko kvečjemu stroški distribucije in mogoče izmenjevalne naprave;
- glede na velike domače zaloge lesne biomase in previsoke cene ogrevanja v primerjavi z življenjskim standardom oz. z vidika ekonomske upravičenosti je po mnenju komisije nesprejemljivo, da ljubljanska toplarna proizvaja toploto s kurjenjem indonezijskega premoga. Komisija ocenjuje, da bi morala tako resorno ministrstvo kot agencija bolj odločno delovati;
- v zvezi z nesprejemljivo strukturo stroškov energije (1/3 za dobavljeno energijo, 1/3 za omrežnino in 1/3 za druge dajatve) komisija poziva agencijo, da odjemalcem električne energije, zemeljskega plina in toplote pojasni razmerja med posameznimi

sestavinami končne cene energije. Kot je bilo članom komisije pojasnjeno, agencija že vrsto let zadržuje ceno omrežnine na približno isti ravni, primerjava z drugimi državami tudi kaže, da Slovenija sodi v spodnje povprečje držav glede razmerja cene omrežnine in dobavljene energije v končni ceni energije;

- komisija ponovno opozarja, da se pri načrtovanju daljnovodov pod zemljo preveč izpostavlja cena začetne investicije in premalo upoštevajo stroški investicije v celotni življenjski dobi in pozitiven vpliv na okolje. Vprašanje je, zakaj se elektrodistribucijska podjetja v večji meri ne poslužujejo polaganja daljnovodov pod zemljo (kablirani daljnovodi) in s tem zagotavljajo bolj kakovostno dobavo energije. Čeprav agencija ni pristojna na področju razvojnih načrtov operaterjev, je bilo pojasnjeno, da opažajo, da danes strošek kabliranja ni več takšen kot v preteklosti. Predstavniki Ministrstva za infrastrukturo je dodal, da je bilo vloženega veliko navora, da bi bil narejen večji premik pri kabliranju. Med drugim je bila ustanovljena vladna medresorska delovna skupina z namenom, da bi ugotovili, kako bi pripomogli k hitrejši izgradnji širokopasovnega omrežja elektronskih komunikacij, pri čemer bi bil eden od stranskih učinkov tudi izgradnja več tisoč kabliranih energetske vodov. Aktivnosti so se ustavile, ko je bilo ugotovljeno, da za namen telekomunikacij obstaja zasebni interes in posledično v skladu z evropskimi predpisi država ne sme intervenirati. V okviru prenove gradbene zakonodaje resorno ministrstvo, z namenom spodbujanja gradnje daljnovodov pod zemljo, predlaga, da za te namene gradbeno dovoljenje ne bi bilo potrebno (do 110 kV);
- medtem ko so odjemalci zaradi energetske sanacije stavb pričakovali znižanje cene ogrevanja, zdaj plačujejo več zaradi spremenjene formule za izračun cene daljinskega ogrevanja. Gre za anomalijo, ko odjemalci ob manjši porabi energije plačujejo več, kar je je treba odpraviti. Komisiji je bilo pojasnjeno, da bo agencija objavila pregled cen na spletnem portalu, obenem pa poudarjajo, da v splošnem ni prišlo do večjega dviga cene toplote;
- v zvezi z ugotavljanjem pravilnosti izračunanih odstopanj od regulativnega okvira in priznavanjem upravičenih stroškov komisija ugotavlja, da agencija s svojo metodologijo določi, katere stroške priznava kot upravičene in katere ne. Med nepriznane stroške sodijo nedoseganje stroškovne učinkovitosti in drugi stroški, kot so npr. sponzorstvo, donacije, stroški dela, ki se pokrivajo iz naslova donosa in ne omrežnine;
- v zvezi z določanjem plač in drugih izdatkov zaposlenih komisija ugotavlja, da je agencija, ki pretežno zaposluje visoko izobražen kader in zelo malo administracije, podvržena plačnemu sistemu javne uprave. Na vprašanje, zakaj v svetu agencije ni predstavnika delavcev, je bilo komisiji pojasnjeno, da je svet agencije za razliko od nadzornih svetov strokovni organ, ki je pristojen za oblikovanje normativnega okvira, izvajanje nadzora nad zakonitostjo delovanja agencije, njegovo sestavo in način imenovanja pa določa EZ-1.

* * *

Za poročevalca je bil določen predsednik komisije Jernej Verbič.

Sekretarka
Meta Štembal, l.r.

Predsedujoči
Franc Golob, l.r.